

Tilmæli 29/2023
Tillaga A 1951/UHN
Afgreiðsla Norræna sjálfbærninefndin

Nefndarálit um svar við tilmælum 29/2023 um Norðurlönd sem leiðandi um vindorku á hafi.

Norræna sjálfbærninefndi leggur til að Norðurlandaráð taki svar við tilmælum 29/2023 um til greina og bíði *pólítíks samráðs* hvað varðar Norðurlönd sem leiðandi um vindorku á hafi.

Bakgrunnur

Tilmælin eru svohljóðandi:

Norðurlandaráð beinir þeim tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar

- að safna saman góðum starfsvenjum á Norðurlöndum við undirbúning á nýtingu vindorku á hafi;
- að efla samstarf milli Norðurlandanna og nágrennalanda þeirra um gagnasöfnun og mat á áhrifum hennar á líffræðilega fjölbreytni;
- að efla norrænt samstarf á sviði hafskipulags, þar á meðal að tryggja að áhugi á uppbyggingu vindorku á hafi og tillit til líffræðilegrar fjölbreytni fari saman.

Svar Norrænu ráðherranefndarinnar

Við þökkum hin góðu tilmæli frá Norðurlandaráði. Vindorka á hafi er mikilvægur þáttur í hinum grænu umskiptum, en slík orkunýting er um leið nýting á hafinu sem vega þarf upp á móti öðrum hagsmunum. Á vegum Norrænu ráðherranefndarinnar fer fram umtalsverð vinna á þessu sviði innan fjölda málefnasviða. Við teljum því að þetta málefni sé þegar í gangi í gegnum fjölda verkefna. Helstu verkefni eru listuð hér fyrir neðan.

Við getum nefnt sérstaklega ráðherraýfirlýsinguna um hafið sem fjallar um það markmið um nánara norrænt samstarf og aukna þekkingu um og samþættari og sjálfbærari stjórnun hafsvæða á Norðurlöndum.

MR-MK

Á vegum verkefnisins „Havsförvaltning och Klimat“ sem tengist framtíðarsýninni er að skipuleggja samstarf við Norrænar orkurannsóknir til að öðlast meiri þekkingu á áhrifum vindorku á vistkerfi sjávar, þar á meðal sambúð og samstarf í Skagerrak.

Eitt af viðfangsefnum norræna vinnuhópsins um haf- og strandsiglingar fyrir árið 2024 er heildaráhrif vindorku á Norðurlöndum.

Áherslan er lögð á sameiginlega norræna siglingaáætlun fyrir vindorku á hafi úti og samvinnu til að vernda vistkerfi og notkun svæða sem fara yfir landamæri hafsins.

MR-E

Í gegnum MR-E hefur nokkrum mikilvægum verkefnum verið hrint í framkvæmd. Hvað varðar bestu starfsvenjur er *BaltHub – Interconnecting the Baltic Sea countries via offshore energy* gott dæmi um rannsóknarverkefni þar sem horft var á kostnaðarhagkvæmni orkumiðstöðva í Eystrasalti. Þá var „Amber“ mikilvægt rannsóknarverkefni þar sem litið var til langtímaorkusviðsmynda í Eystrasaltslöndum.

Hvað varðar að tryggja samhliða tilvist og líffræðilegan fjölbreytileika þá lauk verkefni Norrænar orkurannsóknna [“Accommodating Biodiversity in Nordic Offshore Wind Projects”](#) árið 2022. Í fyrra lauk einnig [“Coexistence and nature-inclusive design in Nordic offshore wind farms”](#).

Meðal framtíðarverkefna sem vekja áhuga á norrænum orkurannsóknum eru Nordic Offshore Wind Conference — Connecting the Baltic Sea with North Sea, og markmið ráðstefnunnar er að miðla þekkingu á aflandsvindi, ræða hvernig Norðurlönd geta notið góðs af reynslu og þekkingu í tengslum við öra þróun aflandsvinda og til lengri tíma stuðla að því að þróa samþætt norrænt líkan fyrir sjálfbæran vindvind og sýna sameiginlega viðleitni til að draga úr óendurnýjanlegum orkugjöfum.

Rannsókn á tilhögun leyfisveitinga með það í huga að flýta uppbyggingu vindorkuvera á hafi úti á Norðurlöndum. Verkefnið mun kortleggja ferli og hugsanlegar hindranir í tengslum við leyfi á staðbundnum, innlendum, svæðisbundnum og ESB vettvangi á Norðurlöndum, greina tækifæri til hraðari leyfisveitingaferla fyrir vindorku á hafi úti á Norðurlöndum og nágrannaríkjum innan sama regluverks. Síðan, byggt á niðurstöðum greiningarinnar, að þróa skrá yfir bestu starfsvenjur/ráðleggingar til að hraða því að leyfa ferli á Norðurlöndum í þágu þróunar á hafsvindi. Þetta yfirlit verður hægt að nota sem tæki fyrir hagsmunaaðila á sviði vindorku á hafi úti, hvort sem það er iðnaður, yfirvöld og ráðuneyti, o.fl.

MR-Digital

Þegar kemur að gagnasöfnun og mati á áhrifum má nefna Nordic Spatial verkefni MR-digital. Landstjórnunartól yfir landamæri getur hjálpað löndum að ákvarða ákjósanlegustu staðsetningu vindbylgna á hafi úti með því að greiða fyrir landskipulagi, lausn á átökum, samvinnu, kostnaðarlækkun með samvirkni, aðlögunarstjórnun og því að farið sé að alþjóðlegum reglum. Það getur stuðlað að sjálfbærri þróun vindorku á hafi úti, hjálpað þjóðum að ná markmiðum sínum um endurnýjanlega orku en hjálpa til við að lágmarka hugsanleg neikvæð áhrif á vistkerfi sjávar og aðra notkun hafsins.

MR-FJLS

Norræna ráðherranefndin leggur áherslu á að finna góðar lausnir á samveru á sjó, einkum á milli fiskveiða og fiskeldis, orku og náttúruverndar. Góðar samstarfslausnir geta hjálpað til við að draga úr neikvæðum áhrifum og auðvelda sem best jákvæð samlegðaráhrif. Verkefnin sem MR-FJLS hafa sett á laggirnar munu beinast að því að nýta þau samlegðaráhrif sem skapast milli atvinnugreinanna og hvernig eigi að skipuleggja með tilliti til umhverfislegra, efnahagslegra og félagslegra þarfa. Að taka þátt í þátttöku hagsmunaaðila og virkja þekkingu sína og hagsmuni er mikilvægur þáttur í því að skapa græn umskipti sem eru án aðgreiningar, sanngjörn og sjálfbær.

Norræna ráðherranefndin telur þar með að orðið hafi verið við tilmælunum.

Sjónarmið nefndarinnar

Nefndin veitir mikla athygli svari Norrænu ráðherranefndarinnar, sem gefur gótt og ítarlegt yfir norræn verkefni og um norræna samstarfið um græn umskipti hvað varðar vindorku á hafi.

Nefndinni er kunnugt um að fjallað er um fjölda spennandi verkefna, m.a. að bæta leyfisferli, verkefni sem lítur á samlegðaráhrif þess að nota vindorku á norrænum hafsvæðum með fókus á sameiginlegt norrænt skipulag á hafsvæðum þar sem vindorka er notuð og samstarf um að verja vistkerfi og nýtingu á svæðum sem liggja yfir mörk hafsvæða landanna. Nefndin vill vekja athygli á mikilvægi þessa og leggja áherslu á að vinnan verði að hafa raunhæf áhrif í reynd og þar með vera raunhæft framtak sem skilar árangri.

Nefndin er spennt yfir ráðstefnunni "Nordic Offshore Wind Conference — Connecting the Baltic Sea with North Sea" og vill gjafnan fá frekar upplýsingar um hana og tækifæri til að taka þátt.

Nefndin er einkar áhugasöm um *marin spatial management* verkfæri sem getur hjálpað löndum að ákveða bestu staðsetningu vindorkugarða á hafi með því að auðvelda skipulag, *verkfærigeta* hjálpað löndum að ákvarða bestu staðsetningu vindbýla undan ströndum með því að auðvelda staðbundna skipulagningu,

ágreiningslausn, samvinnu, kostnaðarlækkun með samlegðaráhrifum,
aðlögunarstjórnun og samræmi við alþjóðlegar reglur.

Kiruna, 25. júní 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Emma Berginger (MP)

Kari-Anne Jønnes (H)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP)